

بررسی میزان آگاهی و نیازهای آموزشی زوج‌های جوان نسبت به رابطه جنسی سالم در استان گیلان

دکتر فیروز تیزرو^۱

چکیده

نقش رابطه جنسی در تداوم و سلامت زندگی زناشویی روشن است. امروزه یکی از عوامل مهم در بروز مشکلات خانوادگی در جامعه ما نارضایتی زوجین از رابطه جنسی‌شان است و عدم ارضاء این میل طبیعی، پایه بسیاری از اختلافات زناشویی است. آموزش شکل صحیح این مسئله قبل از ازدواج، اهمیت خاص دارد. در این پژوهش به شیوه پیمایشی، میزان آگاهی زوج‌های جوان از روابط جنسی سالم مطالعه شده است. اطلاعات از طریق پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه با صد زوج جوان (دویست نفر) که در شرف ازدواج به مشاوره مراجعه کرده بودند، گردآوری شده است.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ۲۷٪ از جمعیت مورد مطالعه از روابط جنسی با همسرانشان ناراضی بودند. در عوض اهمیت آموزش جنسی از نظر زنان ۸۱٪ و از نظر مردان ۷۳٪ بسیار مهم دانسته شده است. آنچه در این پژوهش مشهود است، میزان اطلاعات زوج‌های جوان مورد مطالعه از رابطه جنسی سالم بسیار اندک است. سن علاقه‌مندی به اطلاعات جنسی در زنان ۴۲٪ و در مردان ۴۰٪ بالاتر از هجده سالگی است. بیشترین منبع کسب اطلاعات جنسی برای زوج‌های جوان بین ۳۸٪ الی ۴۰٪ دوستان آنها بوده‌اند و مناسب‌ترین روش آموزش‌های جنسی قبل از ازدواج برای زوج‌های جوان کلاس‌های آموزشی است. بیشترین توانایی ارضاء شریک جنسی در زوج‌های جوان بین ۳۷٪ الی ۳۴٪ بوده است.

کلیدواژه‌ها: آگاهی جنسی جوانان، زوج‌های جوان، رابطه جنسی سالم، نیازهای آموزشی

مقدمه

یکی از تمایلاتی که در بین تمام موجودات عالم مشترک است، میل جنسی است. با این تفاوت که در بین انسان‌ها چگونگی بروز آن و منتج شدن به رفتارهای جنسی علاوه بر آمادگی قبلی و پختگی مجموعه عوامل جنسی به وضعیت روانی نیز بستگی دارد و بدون آمادگی روانی برانگیختگی جنسی که اولین و مهم‌ترین مرحله در رفتار جنسی است، شکل نخواهد گرفت. این آمادگی بعد از بلوغ به وجود می‌آید و به شکل نیاز بیولوژیک و روانی ظاهر می‌شود که فرد را به ارضاء خود وامی‌دارد.

امروزه مسائل و مشکلات رابطه جنسی از جمله موضوعاتی است که از آغاز حیات بشر تاکنون وجود داشته و در دوره‌های مختلف به اشکال مختلف ظهور یافته است؛ ولی امروزه این مسئله حادثتر و بغرنج‌تر گشته و موجب بروز ضایعات عدیده در فرد و جامعه شده و سلامت روانی و در نهایت سلامت اجتماع را با تهدید جدی روبه‌رو ساخته است. درخصوص محدوده بهنجاری در رابطه جنسی تعریف دقیق تمایلات جنسی بهنجار، دشوار و از نظر بالینی، ناممکن به نظر می‌آید. تعریف تمایلات نابهنجار آسان‌تر است؛ یعنی رفتار جنسی که برای خود و دیگران مخرب است و قابل هدایت به سوی یک شریک جنسی نیست.

این پژوهش در پی بررسی میزان اطلاعات زوج‌های جوان از رابطه جنسی است تا ضمن تأیید سودمندی کلاس‌های آموزشی قبل از ازدواج ضرورت اقدامات فوق را به طور علمی مطالعه کند.

آموزش‌های جنسی را باید از زمانی که کودک در مورد آن به کنجکاوی می‌پردازد، شروع کرد؛ اما ارائه این اطلاعات در هر یک از مراحل کودکی و نوجوانی باید متناسب با سن فرد صورت گیرد تا موجب انحراف وی از مسیر طبیعی رشد و تکامل نشود. در دوران بلوغ در ذهن نوجوانان سؤالات بسیاری شکل می‌گیرد؛ سؤالاتی در زمینه تفاوت‌های جسمی و جنسی بین دختران و پسران و علت این تفاوت‌ها، عملکرد دستگاه تناسلی، ماهیت رابطه جنسی، علت ازدواج و غیره. نوجوانان در این سن گاهی برای یافتن پاسخ سؤالات خود به راه‌های غیرمنطقی متوسل می‌شوند و گاهی تأثیرات سوء این تجارب تا پایان عمر بر زندگی آنان سایه می‌افکند. پس بر والدین و مسئولین آموزش و پرورش است که با فراهم کردن جوئی دوستانه به نوجوان کمک کنند تا به اندازه نیاز، ابهامات خود را برطرف سازد و حتی در این جهت آموزش‌هایی

ویژه در مدارس ارائه شود؛ آموزش‌هایی که برای آگاهی از تغییرات جسمی و علل و پیامدهای آن متمرکز باشد.

راه‌های گوناگونی برای کسب اطلاعات جنسی وجود دارد و اولین و مطمئن‌ترین آنها خانواده است؛ اما معمولاً خانواده‌ها روش صحیح آموزش این امر مهم را نمی‌دانند؛ یا آنکه نمی‌خواهند در مورد این مسئله با فرزندان خود صحبت کنند یا به سؤالات آنان پاسخ گویند. به همین علت اغلب نوجوانان و جوانان در جست‌وجوی مسیرهای دیگر برای یافتن پاسخ کنجکاوی‌های خود در این زمینه هستند که اغلب شامل دوستان نزدیک می‌شود. منابع مورد استفادهٔ دیگر کتاب، اینترنت و ماهواره هستند که اغلب اطلاعات نامناسب در اختیار افراد قرار می‌دهند. پژوهش حاضر در پی بررسی مسئلهٔ آگاهی‌ها و نیازهای آموزشی زوج‌های جوان در آستانهٔ ازدواج از رابطهٔ جنسی سالم است.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

نخستین کوشش‌ها برای بررسی علمی تمایلات جنسی در سال‌های ۱۳۱۸-۱۳۲۵ میلادی به عمل آمد و اولین اثری که در این زمینه انتشار یافت، کتاب *آسیب‌های روانی جنسی*^۱ تألیف ریچارد فن کرافت ابینگ^۲ بود. از دیگر پیشگامان مطالعهٔ رفتار جنسی هاوِلک الیس^۳ و زیگموند فروید^۴ بودند (اسلامی‌نسب، ۱۳۷۴).

زندگی جنسی انسان‌ها به سه قسمت عمده تقسیم می‌شود که عبارتند از هویت جنسی، عملکرد جنسی و رضایت جنسی.

- هویت جنسی: احساس زن یا مرد بودن

- ظاهر جنسی: موضوع تفکرات جنسی رمانتیک

- انگیزهٔ جنسی: ذهنیت فرد از نوع عملکرد جنسی در مورد خود یا شریک

جنسی‌اش

- تمایل جنسی: علائق گوناگونی که افراد برای بروز رفتار جنسی با آن مواجهند.

تمایل جنسی دارای سه بُعد بیولوژیکی، روانی و اجتماعی است. بعد بیولوژیکی در واقع آغازگر تمایلات جنسی بوده، آن را هدایت می‌کند. بعد روانی انگیزهٔ لازم را ایجاد می‌کند و بعد اجتماعی آرزو و آرمان مربوطه را فراهم می‌آورد.

1- psycho-sexual pathology

2- Richard von kraft- e bing

3- Havelock- Ellis

4- Sigmund freud

- رضایت جنسی: قضاوت و تحلیل هر فرد از رفتار جنسی خود که آن را لذت بخش تصور می کند (جهانفر، مولایی نژاد، ۱۳۸۰). در سایت دائرةالمعارف NI-M عمل جنسی ارتباط تناسلی مرد و زن با هدف تولید مثل و کسب لذت جنسی تعریف شده است.^۱ در واقع هدف اول در رابطه جنسی تولید مثل و پس از آن کسب لذت جنسی است. تمایلات جنسی با تشریح فیزیولوژی، روانشناسی و محیط فرهنگی که شخص در آن زندگی می کند، همچنین روابط او با دیگران و تجارب رشدی در طول زندگی تعیین می شود. اصطلاح جنسیت^۲ شامل درک مرد یا زن بودن و همه افکار و احساسات و رفتارهای مربوط به ارضاء جنسی و تولید مثل از جمله کشش یک فرد به سمت دیگری است (کاپلان، سادوک، ۱۳۸۵).

رفتار جنسی نرمال در قالب فرهنگ و قوانین جامعه می گنجد و در مقابل آن می توان انحرافات جنسی را مطرح کرد. با حذف انحرافات، بقیه رفتارها نرمال محسوب می شوند. رفتار منحرف جنسی رفتاری است که:

۱. فرد از انجام آن ناراحت و در رنج است؛^۳

۲. عدم کفایت در آن دیده می شود؛^۴

۳. عجیب و غریب است.^۵

بنا بر این تأکید می شود که به سبب پیچیده بودن رفتارهای جنسی نمی توان نوع طبیعی و نرمال را به درستی ترسیم کرد (اسلامی نسب، ۱۳۷۶). تأثیر محرک های بینایی در مردان بیشتر از زنان است. بسیاری از مردها به محرک های بینایی پاسخ می دهند؛ در حالی که زنان به داستان های عاشقانه قهرمان مهربان و احساساتی بیشتر واکنش نشان می دهند؛ به بیانی روشن تر محرک های بیرونی اغلب در دو جنس متفاوت است (اوحدی، ۱۳۸۰).

نکته دیگر که در این بخش می توان بدان اشاره کرد، تأثیر رنگها بر تحریکات جنسی است. تأثیرگذارترین رنگ در این زمینه، قرمز است که در ادامه به تشریح تأثیرات رنگ قرمز در روانشناسی رنگها پرداخته می شود. رنگ قرمز از لحاظ نمادی شبیه به خونی است که در هنگام پیروزی ریخته می شود و نظیر خلق و خوی

1- Is the act of inserting the erect penis of the male in to the vaginal of the female for reproduction and also for sexual enjoyment.

2- Sexuality

3- Discomfort

4- inefficiency

5- bizarreness

خونخوار و طبیعت مردانه است. ادراک حسی آن نیز به صورت میل و اشتها ظاهر شده، محتوای عاطفی آن آرزو و آمال است و اندام‌های جسمانی آن از ماهیچه‌های سخت و سیستم اعصاب سمپاتیک و اعضای تناسلی تشکیل می‌شود. خستگی جسمانی و عصبی، اختلالات قلبی و از دست دادن قدرت یا میل جنسی غالباً همراه با رد کردن رنگ قرمز در انتخاب رنگ دیده می‌شود (لوشر، ۱۳۸۰).

رنگ دیگر که در برخی کتب برای تحریک جنسی مفید دانسته شده است، زرد است. دکتر نامدارمقدم در بررسی تأثیر عوامل مختلف آورده است: در تحریکات جنسی یکی از عوامل بسیار مؤثر رنگ لباس طرفین است؛ مثلاً رنگ زرد لیمویی پررنگ، حالت مسرت‌انگیز دارد و ضمن ایجاد شادابی جنسی، غدد جنسی را تحریک می‌کند و بالعکس رنگ سبز باعث ایجاد آرامش می‌شود و تقریباً حالتی شبیه آرامش پس از آمیزش به انسان می‌دهد (نامدارمقدم، ۱۳۸۰).

در کتاب روانشناسی رنگ‌ها نیز به تأثیر رنگ زرد اشاره شده است:

اثر رنگ زرد (به عنوان رنگی بسیار روشن) به صورت روشنی و شادمانی ظاهر می‌شود؛ ولی چون قرمز، غلیظ‌تر و سنگین‌تر از رنگ زرد است، از قدرت تحریک بیشتر برخوردار است. از سوی دیگر چون رنگ زرد سبک‌تر است و در مقایسه با رنگ قرمز، غلظت کمتری دارد، محرک نیست؛ اما اندکی جنبه تحریکی دارد؛ برای مثال در حالی که رنگ زرد نیز موجب افزایش فشار خون، تسریع نبض و تنفس به طریق مشابه رنگ قرمز می‌شود، مکانیسم آن از ثبات کمتر برخوردار است (لوشر، ۱۳۸۰).

پاسخ جنسی آدمیان همچنین تحت تأثیر ذهنیات آنان است. تخیلات جنسی واضح^۱ نزد مردان و زنان شایع است. احساس نسبت به شریک جنسی، موقعیت فیزیکی، ترس از بارداری یا ایدز، اصول اخلاقی شخصی و ارزش‌های فردی درباره تمایلات جنسی همگی می‌توانند رضایت جنسی فرد را شکل دهند. تنوع فردی قابل ملاحظه و تغییرپذیری یک فرد در زمان‌های مختلف نیز در انواع تحریک جنسی که موجب لذت می‌شود، وجود دارد؛ اما همواره افکار و هیجان‌ها در ایجاد میل جنسی نقش دارند. خیال‌بافی، رؤیای روز، موسیقی، رنگ، ابراز عشق، میل به صحبت و ... نیز در برانگیختگی جنسی غالباً نقشی نیرومند ایفا می‌کنند (کاراسون و همکاران، ۱۳۷۹).

^۱ - explicit sexual fantasies

درگیری‌های هیجانی نیز تأثیر بسیاری بر برانگیختگی و رابطه جنسی دارد. خشم ابراز نشده شاید سبب شود که ما پرخاشجویانه یا غیرمستقیم خود را از برقراری رابطه جنسی امتناع کنیم. در نمونه‌های دیگر دغدغه درست انجام دادن کار یا اضطراب ناشی از مورد علاقه و توجه و احترام بودن در میزان هیجان جنسی تأثیر می‌گذارد. نیاز به نزدیکی و صمیمیت یا سهیم شدن در غم کسی می‌تواند بر میزان لذت ما از رابطه جنسی تأثیر بگذارد. مورد انتقاد، سرزنش یا تحکم قرار گرفتن شریک جنسی نیز این خطر را محتمل می‌سازد که موضع دفاعی بگیرد و هیجان او کاهش یابد (تقدمی، ۱۳۸۰). گذشته از این موارد، متن‌های جنسی و پیچیدگی تمایلات جنسی انسان بزرگسال ما را به در نظر گرفتن تأثیرات اجتماعی فرهنگی ضمن رشد ملزم می‌کند. متن جنسی عبارت است از بازنمایی ذهنی فرد از اینکه چگونه رویدادهای جنسی میان فردی باید اجرا شود. طبق نظر گالگنون (۱۹۷۴) متن جنسی مجموعه‌ای از رفتارهای مناسب کلامی و غیرکلامی است که برای پایان دادن به رفتار موفقیت‌آمیز باید انجام یابند. این متن جنسی را فرهنگ زمینه‌ای فرد تعیین و تعریف می‌کند و کارکرد آن هماهنگ ساختن رفتار تخیلی میان فردی با تمایلات فیزیولوژیکی است که انگیختگی جنسی را فراخوانی کرده است (ریو، ۱۳۷۶). پس مسائل فرهنگی نیز در رابطه جنسی و مسائل مرتبط با آن تأثیر بسیار دارد.

انگیختگی جنسی بستگی اندکی به فعالیت هورمونی دارد و بیشتر به آگاهی حسی از شریک جنسی وابسته است. دیدن، بوییدن و لمس شریک جنسی در واقع قوی‌ترین محرک‌های انگیزشند.

تأثیرات حس بویایی: حس بویایی در برقراری رابطه جنسی فوق‌العاده مؤثر است. خوشایند یا ناخوشایند بودن بو نسبی است و نزد افراد، مختلف است. زنان با توجه به خصوصیات طبیعی خود بیشتر به مواد معطر تمایل دارند؛ در حالی که بوی طبیعی بدن پس از استحمام بدون استفاده از مواد معطر باعث ایجاد جذابیت جنسی می‌گردد. به طور کلی مسائل و مشکلات رابطه جنسی از ابعاد مختلف درخور تأمل و بررسی است. امروزه این مسائل علاوه بر جنبه‌های رفتاری و اخلاقی، از بعد مشکلات ایجاد شده در بروز بیماری‌های متعدد و خطر ناک نیز شایسته بحث و توجه خاص است. در کشور ما هر دو جنبه فوق حائز اهمیت فراوان و توجه کافی است. مدل غالب در روش‌های انتقال در کشور ما در آینده نزدیک (انتقال از طریق روابط جنسی به جای انتقال از طریق تزریق و غیره) تغییر می‌یابد؛ لذا این موضوع از مهم‌ترین مسائل و

مشکلات فرا روی جامعه ماست که لازم است خانواده‌ها، مسئولان و متولیان امور بهداشتی، نهادهای فرهنگی و اجتماعی و آموزشی اقدامات و برنامه‌ریزی‌های ضروری و اساسی را در این زمینه انجام دهند.

نظریات فروید در مورد تمایلات و اختلالات جنسی معروف است. برخی از عقاید این دانشمند به اعتراف خود او اشتباه است؛ اما وی جزء اولین کسانی است که در مورد روابط زن و مرد و اختلالات جنسی سخن گفته است (جهانفر و مولایی‌نژاد، ۱۳۸۰). وی مطالب فراوان و ارزشمندی در باره مسایل جنسی و تجارب عاشقانه منتشر کرد. نظرات او در مورد مسایل جنسی دوران طفولیت، اکثر مردم را به شدت تحت تأثیر قرار داد. فروید بیش از هر کس دیگر باعث شد تا در مورد نقش احساسات جنسی در رشد، تحقیقات جامع صورت گیرد.

الیس دیگر فرد پرنفوذ در دیدگاه‌های مطرح در زمینه مسایل جنسی، کتاب‌ها و مقالاتی به رشته تحریر درآورد که بر تمام رفتارهای جنسی متداول در زندگی روزمره مردم متمرکز بودند. وی در زمینه اختلالات جنسی به جای علل جسمی بر علل روانشناختی تأکید کرد. الیس معتقد بود که اکثر افراد و گروه‌ها به خاطر اینکه اذهانشان بیش از حد با داستان‌های رذیلائی مربوط به جنایات و انحرافات جنسی مشغول شده است، امور جنسی را به عنوان امری پلید می‌نگرند. وی پیشنهاد کرد برای یافتن آنچه در روابط جنسی معمول می‌گذرد، بررسی‌های عینی انجام گیرد. این پیشنهاد تا سال‌های ۱۹۴۰ عملی نگشت (ساراسون و ساراسون، ۱۳۸۳ و شاملو، ۱۳۷۲).

میل جنسی درست مانند گرسنگی و تشنگی انگیزه‌ای نیرومند است؛ با وجود این تفاوت‌های مهمی میان انگیزه جنسی و سایر انگیزه‌ها وجود دارد. میل جنسی انگیزه‌ای اجتماعی است؛ بدین معنی که معمولاً معطوف شخص دیگری است؛ حال آنکه انگیزه‌های بقا فقط به خود فرد مربوط می‌شود. علاوه بر این انگیزه‌هایی از قبیل گرسنگی و تشنگی نیز نیرومند هستند؛ با وجود این تفاوت‌های مهم میان انگیزه جنسی و سایر انگیزه‌های بقا فقط به خود فرد مربوط می‌شود. انگیزه‌هایی از قبیل گرسنگی و تشنگی از نیاز بافت‌ها سرچشمه می‌گیرد؛ حال آنکه انگیزه جنسی ناشی از کمبود درونی نیست که بقای جاندار در گرو تنظیم آن باشد (اتکینسون و دیگران، ۲۰۰۱).

فروید در کتاب سه رساله در باره تئوری میل جنسی آورده است که «میل جنسی عبارت است از تحریک بدنی و روانی که منبع آن محرکی است که در یکی از اعضای بدن وجود دارد و هدف آن ارضاء و به ثمر رساندن تحریک بدنی و روانی است». وی همچنین انگیزه یا میل جنسی را با دو واژه مفعول جنسی و هدف جنسی توضیح داده است. در رابطه جنسی کسی که استعداد بروز جاذبه و گیرندگی (فعل پذیری) جنسی داشته باشد، مفعول جنسی نامیده می شود و امری را که میل جنسی در جهت دستیابی به آن است، هدف جنسی می گویند. منظور از عشق، علاقه و محبتی است که قسمتی از آن به آمیزش های جنسی منجر می شود؛ اما احساساتی نظیر عشق به خود، همسر، معشوق، پدر و مادر و دوست داشتن و محبت ورزیدن به انسان های دیگر و برخی مفاهیم مجرد و حتی علاقه به اشیاء خاص از جمله جواهر و عتیقه را نیز در بر می گیرد (فروید، ۱۹۰۱).

۱- دفعات و زمان مقاربت

وقوع مقاربت تابع عوامل متعددی است که هر کدام از آنها ممکن است در این امر تعیین کننده باشد (استون و رو، ۱۳۸۰). دفعات مقاربت در هفته و مدت زمان آن نیز در اشخاص نسبت به سن، نیروی جسمانی، آمادگی روحی و مقتضیات زمان و مکان متفاوت است (فیاض، ۱۳۸۰). اگر کسی پس از مقاربت یا روز بعد از آن به شدت احساس خستگی کند، بهتر است دفعات مقاربت را کاهش دهد؛ ولی اگر مقاربت آرامش و رخوت در پی داشته باشد، می توان دفعات آن را مطابق میل طرفین قرار داد. در حالت طبیعی دفعات آمیزش را هفته ای دو بار معین کرده اند؛ زیرا پس از هر آمیزش غلظت و نسبت اسپرم در مایع منی تغییر می کند و بعد از سه یا چهار روز این مقدار به حالت طبیعی بازمی گردد (تقدمی، ۱۳۸۰).

برای زمان مقاربت شبها قبل از خواب تقریباً عمومیت یافته است؛ چون پس از نزدیکی رخوت و سستی ایجاد می شود؛ ولی از نظر پزشکی بهترین موقع نزدیکی صبحگاه بعد از بیدار شدن از خواب است که خستگی ها رفع شده باشد (فیاض، ۱۳۸۰).

۲- مراحل رابطه جنسی

برای این بخش از تقسیم بندی متداول سکس تراپ های معروف مسترز و جانسون استفاده شد؛ یعنی مراحل چهارگانه برانگیختگی، پلاتو، ارگاسم و فرونشانی

۳- تفاوت زنان و مردان در آغاز و اتمام میل جنسی

آغاز تحریک و شهوت در مردان به سرعت مشهود می‌گردد و پس از اطفاء نیز به سرعت از بین می‌رود؛ در حالی که تحریک زنان به کندی شروع می‌شود و تا مدتی پس از اطفاء نیز باقی می‌ماند. در این حال خطر بروز ناهماهنگی جنسی وجود دارد؛ زیرا هنگامی که اطفاء شهوت در مرد حاصل می‌شود، در زن به وجود نمی‌آید؛ از این رو زن بدون بر خورداری از ارضاء باقی می‌ماند و در پی آن عوارض ناشی از نرسیدن به ارگاسم مانند خستگی و تحریک‌پذیری عصبی و دردهای جسمی ایجاد می‌شود (جعفریه، ۱۳۸۰).

۴- تفاوت زنان و مردان در انگیزه برای مقاربت

میل جنسی در مرد اغلب ساده و بیشتر برای ارضاء غریزه جنسی است؛ ولی در زن نتیجه احساسات مرکب از قبیل حس نوع‌دوستی و محبت به غیر، غریزه فداکاری، میل به تشکیل خانواده و میل به داشتن فرزند و تحت حمایت کسی قرار گرفتن است و مجموعه آنها میل جنسی زن را تشکیل می‌دهد (فیاضی، ۱۳۸۱).

۵- تفاوت زنان و مردان در افزایش و کاهش میل جنسی

میل جنسی مرد دائمی است و در جوانی بیش از سنین کهولت است؛ حال آنکه میل جنسی زن متناوب است و در اوایل ازدواج ممکن است موجود نباشد و بعدها در اثر تمرین و تحریک ایجاد شود. میل جنسی بیشتر زنان معمولاً در بین دو قاعدگی دارای جزر و مد و ترتیب خاص است. دو سه روز بعد از آن زن تمایل جنسی بیشتری دارد و این روزها معمولاً روزهای ۱۲ تا ۱۶ دوره ماهانه است و بعد از آن میل جنسی کم می‌شود (فیاضی، ۱۳۸۱).

۶- تفاوت زنان و مردان در ترجیح شرایط مقاربت

زنان ترجیح می‌دهند ضمن مقاربت در تاریکی باشند؛ ولی مردان علاقه دارند در روشنایی باشند و دیدن صورت و پیکر زن در حین عمل برایشان لذت‌بخش است (فیاضی، ۱۳۸۰).

۷- تفاوت زنان و مردان در محرک قوی تر برای برانگیختگی اختلاف دیگر میل جنسی زن و مرد، تفاوت در محرک های جنسی برای شروع برانگیختگی است. مردها بیشتر به محرک های روحی حساسند؛ در حالی که میل جنسی زنان به تحریک اعضای تناسلی آنان وابسته است. زن ها به محرک های روحی در مقایسه با محرک های لمسی کمتر حساسند (ساروخانی، ۱۳۷۶).

۸- تفاوت زنان مردان در رسیدن به ارگاسم های متوالی نکته جالب در زمینه تفاوت در رسیدن به ارگاسم دو جنس آن است که پس از ارگاسم، مرد یک دوره ناگذاری دارد که ممکن است چند دقیقه تا چند ساعت طول بکشد و در طول این دوره قدرت ارگاسم دیگری را ندارد؛ اما در زن دوره ناگذاری وجود ندارد و یک زن می تواند ارگاسم های متوالی و متعدد داشته باشد (کاپلان، سادوک، ۲۰۰۳).

۹- تفاوت زنان و مردان در ترجیح محرک شهوانی ضمن مقاربت به طور کلی زنان مرحله مغالزه و معاشقه جنسی را ترجیح می دهند. بعد از فزونی یافتن تحریکات و فراهم شدن زمینه ها، آمادگی در او ایجاد می شود؛ به عبارت دیگر احساسات و عواطف، نقشی اساسی در واکنش های جنسی زنان دارد؛ در حالی که مردان به آمیزش بیشتر از مغالزه علاقه مندی دارند (استون و رو، ۱۳۸۰).

زنان به ملامسه، عشق ورزیدن و مهربانی کردن بیش از خود عمل جنسی اهمیت می دهند. اصولاً کشش زنان به سمت عمل جنسی بسیار کمتر از مردان است و این تمایل در مقایسه با مردان زودتر خاموش می شود (کیهانیان، ۱۳۷۵).

مردان برعکس زنان از صحبت کردن در هنگام هم آغوشی بدشان می آید؛ چون اولاً نمی توانند به راحتی زنان احساساتشان را بیان کنند و ثا نیا نمی توانند هم زمان فکر و انرژی خود را روی چند کار (صحبت کردن و برقراری رابطه جنسی) متمرکز کنند (دی انجلیس، ۱۳۸۰).

با رشد و پیشرفت علوم رفتاری مطالعه رفتار جنسی بشر نظم ویژه ای به خود گرفت و در آثار مردم شناسانی نظیر مالینوسکی^۱، مید^۲، فورد و بیچ^۳ پزشکی نظیر دیکینسون^۴ و روانپزشکان بررسی های دقیق علمی در این زمینه جدی تر مطرح شد. از

^۱- Malinowski 1929

^۲- Mead 13-1929

^۳- Ford and beach 1929

^۴- Dickinson 1949

جمله اولین مطالعات جالب، در عصر ویکتوریا در انگلستان انجام یافت. کلیلیا موشر^۱ بررسی تمایلات جنسی در مورد زنان را آغاز کرد. او پرسشنامه‌ای در نه صفحه برای ۴۷ خانم تهیه کرد که ۸۰ درصد آنان تحصیلات دانشگاهی داشتند. برخی نتایج تحقیق چنین بود:

برخلاف آنچه تصور می‌شد که زنان شهوت جنسی ندارند، در ۲۵ نفر از زنان مورد تحقیق تمایل به آمیزش آشکارا وجود داشت؛ ۳۴ نفر اظهار کردند که اوج لذت جنسی را تجربه کرده‌اند و حد اقل ۳۰ نفر از آنان از آبستنی جلوگیری می‌کردند. مگنوس هیرس‌فیلد^۲ فردی آلمانی است که با یک پرسشنامه ۱۳۰ سؤالی در زمینه رفتارهای جنسی ۱۰ هزار نفر تحقیق انجام داد؛ ولی بیشتر اطلاعات وی به دست نازی‌ها از بین رفت. وی اولین موسسه بررسی رفتارهای جنسی را بنیاد نهاد و آن را در سطحی وسیع گسترش داد. همچنین اولین مجله بررسی رفتارهای جنسی را منتشر ساخت و در جهت مشاوره خانوادگی و راهنمایی در مشکلات جنسی دیگران را یاری کرد (اسلامی، ۱۳۷۶).

مطالعات مسترز و جانسون از دهه ۱۹۶۰ به بعد در زمینه اختلالات کنش جنسی و فیزیولوژی پاسخ جنسی حرکتی انجام یافت. طی دوره‌ای ده ساله مسترز و جانسون پاسخ‌های جنسی ۶۹۴ مرد و زن را تحت شرایط کنترل شده آزمایشگاهی مطالعه کردند. آنها بانی اعتبار گسترده و حیثیت بخشی به مطالعات آزمایشگاهی رفتارهای جنسی انسان و درمان بدکاری‌های جنسی بودند (ساراسون و ساراسون، ۱۳۸۲).

روش‌شناسی تحقیق

هدف کلی تحقیق پی بردن به سطح اطلاعات جنسی زوج‌های جوان در آستانه ازدواج از روابط جنسی سالم و نیازهای آموزشی آن است و اهداف فرعی آن عبارتند از:

- تعیین سن علاقه‌مندی زوج‌های جوان به اطلاعات جنسی
- تعیین منبع کسب اطلاعات جنسی در زوج‌های جوان
- تعیین اهمیت آموزش‌های جنسی قبل از ازدواج از نظر زوج‌های جوان
- تعیین سطح مناسب برای شروع آموزش‌های جنسی در دوره بلوغ

^۱- Clelia Mosher

^۲- Magnus Hirschfeld

-تعیین تفاوت های مردان و زنان در رابطه جنسی سالم

- محقق در صدد است از طریق انجام دادن پژوهش به سؤالات ذیل پاسخ دهد:
- در چه سنی علاقه مندی به اطلاعات جنسی در زوج های جوان شروع می شود؟
 - منابع کسب اطلاعات جنسی زوج های جوان کدامند؟
 - چه اندازه آموزش های جنسی قبل از ازدواج برای زوج های جوان اهمیت دارد؟
 - در چه سطحی شروع آموزش های جنسی برای زوج های جوان مناسب است؟
 - منابع آموزش جنسی در دوره بلوغ برای زوج های جوان کدامند؟
 - منابع آموزش های جنسی قبل از ازدواج برای زوج های جوان کدامند؟
 - نقش عوامل جنسی در تداوم زندگی مشترک زوج های جوان چیست؟
 - داشتن رابطه جنسی منظم برای زوج های جوان چه اهمیتی دارد؟
 - تا چه اندازه زوج های جوان دارای توانایی بازگویی تمایلات جنسی به یکدیگرند؟
 - تا چه اندازه زوج های جوان برای شروع رابطه جنسی به یکدیگر پیشنهاد می کنند؟

- تا چه اندازه زوج های جوان در تهییج شریک جنسی توانایی لازم را دارند؟
 - تا چه اندازه زوج های جوان در ارضاء شریک جنسی توانایی لازم را دارند؟
- پژوهش به روش پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق تمام زوج های در شرف ازدواج نواحی بیست و چهارگانه استان گیلان بوده اند که در زمان تحقیق به تعداد ۲۰۰۰ نفر بودند و از آنها نمونه ای به تعداد ۱۰۰ زوج جوان (۲۰۰ نفر) انتخاب گردیدند.

روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده و خوشه ای بوده است. از منطقه بیست گانه استان گیلان دو منطقه شهرستان تالش و رضوانشهر به صورت تصادفی انتخاب گردید. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد. روایی محتوا و پایایی پرسشنامه (۰/۸۹) محاسبه شد.

برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از طریق پرسشنامه ها، از دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. آمار توصیفی برای محاسبه توزیع فراوانی، درصد، بکار رفته است. در بخش آمار استنباطی از آزمون خی دو برای بررسی رابطه متغیرها استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

۱. سن علاقه مندی به اطلاعات جنسی:

جدول شماره ۱: رابطه جنس و سن علاقه مندی به اطلاعات جنسی

سن علاقمندی به امورجنسی	بالای ۱۸ سال	۱۸ تا ۱۶ سال	۱۶ تا ۱۴ سال	قبل از ۱۴ سال	جمع
زن	۴۲	۲۵	۱۸	۵	۱۰۰
مرد	۴۰	۲۸	۲۴	۸	۱۰۰
جمع	۸۲	۶۳	۴۲	۱۳	۲۰۰

(خی دو جدول = $۷/۸۱$ خی دو محاسبه شده = $۳۲/۹۳$)

اغلب افراد بیان کرده اند که در سن بالای ۱۸ سال به دنبال کسب اطلاعات جنسی بوده اند. رابطه متغیرهای جنس و سن علاقمندی به کسب اطلاعات جنسی با اطمینان ۰/۹۵ معنادار می باشد. بیشترین سن علاقمندی به امور جنسی در مجموع زنان و مردان بالای ۱۸ سال است و کمترین فراوانی در زنان و مردان قبل از ۱۴ سال بوده است. به تفکیک جنس نیز بیشترین و کمترین مقدار فراوانی در گروههای سنی مذکور دیده می شود. در حالی که مردان در سنین پائین تر بیش از زنان به کسب اطلاعات جنسی علاقه دارند و زنان در سنین بالاتر بیش از مردان به کسب اطلاعات جنسی علاقمند می شوند.

۲. منبع کسب اطلاعات جنسی:

جدول شماره ۲: رابطه جنس و منبع کسب اطلاعات جنسی

منبع کسب اطلاعات جنسی	کتاب	اینترنت	تجربه فردی	دوستان	خانواده	جمع
زن	۲۷	۶	۹	۲۸	۲۰	۱۰۰
مرد	۲۴	۴	۷	۴۰	۱۵	۱۰۰
جمع	۶۱	۱۰	۱۶	۷۸	۳۵	۲۰۰

(خی دو جدول = $۵/۹۹$ خی دو محاسبه شده = $۱۶/۹۴$)

بر اساس داده های جدول شماره ۲ بیشترین منبع کسب اطلاعات جنسی برای زنان و مردان دوستان بوده اند و کمترین فراوانی برای زنان و مردان به منبع اینترنت مربوط است.

نتیجه آزمون خی دو به معناداری تفاوت دو جنس با اطمینان ۰/۹۵ اشاره دارد. مردان بیش از زنان از کتاب برای کسب اطلاعات جنسی استفاده می کنند و زنان بیش از مردان اطلاعات را از خانواده کسب می نمایند.

۳. اهمیت آموزش جنسی قبل از ازدواج از نظر زوج های موردبررسی:

جدول شماره ۳: رابطه جنس و اهمیت آموزش جنسی

اهمیت آموزش جنسی	مهم نیست	نسبتاً مهم	بسیار مهم	جمع
زن	۶	۱۳	۸۱	۱۰۰
مرد	۵	۲۲	۷۳	۱۰۰
جمع	۱۱	۳۵	۱۵۴	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۵۸/۷)

در متغیر، اهمیت آموزش جنسی گزینه بسیار مهم بیشترین فراوانی را در مجموع زنان و مردان به خود اختصاص داده است. نتیجه آزمون خی دو نشان می دهد که تفاوت معناداری بین زنان و مردان از نظر اهمیت آموزش جنسی وجود دارد. در میان زنان گزینه بسیار مهم بیش از مردان بوده است.

۴. سطح شروع آموزش های جنسی:

جدول شماره ۴: رابطه جنس و زمان مناسب برای شروع آموزش های جنسی

سطح شروع آموزش های جنسی	زمان ازدواج	دانشگاه	دبیرستان	قبل دبیرستان	جمع
زن	۲۹	۹	۳۹	۲۳	۱۰۰
مرد	۱۳	۱۵	۴۱	۲۱	۱۰۰
جمع	۴۲	۲۴	۸۰	۵۴	۲۰۰

(خی دو جدول = ۷/۸۱ > خی دو محاسبه شده = ۲۸/۴۴)

مناسب ترین زمان برای شروع آموزشهای جنسی بنا بر اتفاق هر دو گروه زنان و مردان دوره دبیرستان و سپس دوره قبل از دبیرستان می باشد و کمترین فراوانی برای زنان و مردان سطح دانشگاه بوده است. تفاوت زنان و مردان از نظر متغیر زمان مناسب برای شروع آموزش های جنسی معنادار بوده است. مردان در سنین پائین به شروع آموزش های جنسی علاقمند می شوند، در حالیکه زنان در سنین بالا و زمان ازدواج برای آموزش جنسی علاقه نشان می دهند.

۵. منبع آموزش جنسی در بلوغ :

جدول شماره ۵: رابطه جنس و منبع مناسب برای آموزش مسایل جنسی در بلوغ

منبع آموزش جنسی در بلوغ	کتاب	رسانه ها	مدارس	خانواده	جمع
زن	۱۸	۳	۵۱	۲۷	۱۰۰
مرد	۲۱	۴	۴۷	۲۸	۱۰۰
جمع	۳۹	۸	۹۸	۵۵	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۱۶/۹۴)

همانطوریکه در جدول شماره ۵ پیداست، مناسب ترین منبع برای آموزش مسائل جنسی در دوره بلوغ برای زنان و مردان مدارس می باشد. خانواده و کتاب منابع بعدی آموزش مسائل جنسی را تشکیل می دهند. نتایج آزمون خی دو تفاوت معناداری بین زنان و مردان را نشان می دهد.

۶. روش آموزشهای جنسی قبل از ازدواج :

جدول شماره ۶: روش مناسب آموزش های جنسی قبل از ازدواج

آموزش جنسی قبل از ازدواج	کلاسهای ویژه	کتاب	دوستان	خانواده	جمع
زن	۵۰	۲۵	۱۰	۱۵	۱۰۰
مرد	۴۴	۳۱	۱۲	۱۳	۱۰۰
جمع	۹۴	۵۶	۲۲	۲۸	۲۰۰

(خی دو جدول = ۷/۸۱ > خی دو محاسبه شده = ۱۶/۲)

مناسبترین روش آموزشهای جنسی قبل از ازدواج برای زنان و مردان آموزش از طریق برگزاری کلاسهای ویژه است. کتاب و خانواده اولویت های بعدی آموزش

جنسی را تشکیل می دهند. هر دو گروه آموزش جنسی از طریق دوستان را آخرین اولویت دانسته اند. نتایج آزمون خی دو نیز حاکی از تفاوت معنادار بین دو جنس حکایت می کند. زنان به روش های کلاس آموزشی و خانواده و مردان به کلاس آموزشی و کتاب گرایش بیشتری نشان داده اند.

۷. نقش عوامل جنسی در تداوم زندگی مشترک:

جدول شماره ۷: رابطه جنس و نقش عوامل جنسی در تداوم زندگی مشترک

اهمیت روابط جنسی	مهم نیست	نسبتاً مهم	بسیار مهم	جمع
زن	۷	۲۹	۵۴	۱۰۰
مرد	۷	۲۱	۷۲	۱۰۰
جمع	۱۴	۶۰	۱۲۴	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۱۶/۹۴)

بنابر نتایج بدست آمده نقش روابط جنسی در تداوم زندگی مشترک برای زنان و مردان بسیار مهم است و کسانی که معتقدند این رابطه برای تداوم زندگی مشترک مهم نیست از کمترین فراوانی بین زنان و مردان برخوردارند. نتایج آزمون خی دو نیز تفاوت معناداری را بین زنان و مردان نشان می دهد. نقش روابط جنسی در تداوم زندگی مشترک برای مردان مهم تر از زنان می باشد.

۸. اهمیت داشتن رابطه جنسی منظم:

جدول شماره ۸: اهمیت داشتن رابطه جنسی منظم

اهمیت روابط جنسی منظم	مهم نیست	نسبتاً مهم	بسیار مهم	جمع
زن	۹	۴۰	۵۱	۱۰۰
مرد	۶	۲۷	۶۱	۱۰۰
جمع	۱۵	۶۷	۱۱۲	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۲۳/۵۹)

داشتن رابطه جنسی منظم از نظر زنان و مردان بسیار مهم است و کسانی که معتقدند داشتن رابطه جنسی منظم مهم نیست کمترین فراوانی را در بین زنان و مردان به خود اختصاص داده است. نتایج آزمون خی دو تفاوت معناداری را بین دو

جنس نشان می دهد. منظم بودن رابطه جنسی برای مردان بسیار مهم تر از زنان بوده و برای زنان نسبتاً مهم می باشد.

۹. توانایی بازگویی تمایلات جنسی به همسر:

جدول شماره ۹: رابطه جنس و توانایی بازگویی تمایلات جنسی به همسر

توانایی بازگویی تمایلات جنسی	به هیچ وجه	بادشواری	به آسانی	جمع
زن	۱۸	۴۸	۳۴	۱۰۰
مرد	۱۰	۳۱	۵۹	۱۰۰
جمع	۲۸	۷۹	۹۳	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۱۱/۷۱)

توانایی بازگویی آسان تمایلات جنسی به همسر برای مردان بیشتر از زنان است. این درحالی است که زنان در بیان تمایلات جنسی خود به همسرشان با دشواری مواجه اند. همسرانی که به هیچ وجه قادر به بیان تمایلات جنسی خود نیستند در بین زنان بیشتر از مردان می باشد. نتایج آزمون خی دو تفاوت معناداری را بین مردان و زنان از نظر توانایی بازگو نمودن تمایلات جنسی نشان می دهد.

۱۰. پیشنهاد برای شروع رابطه جنسی:

جدول شماره ۱۰: رابطه جنس و توانایی پیشنهاد برای شروع رابطه جنسی

توانایی پیشنهاد برای برقراری رابطه جنسی	هرگز	گاهی اوقات	اغلب	همواره	جمع
زن	۴۱	۲۸	۱۶	۵	۱۰۰
مرد	۵	۳۱	۴۰	۲۴	۱۰۰
جمع	۴۶	۶۹	۵۶	۲۹	۲۰۰

(خی دو جدول = ۵/۹۹ > خی دو محاسبه شده = ۵/۴۷)

توانایی پیشنهاد برای برقراری رابطه جنسی در بین مردان به مراتب بیشتر از زنان می باشد. زنان به ندرت قادر به پیشنهاد برقراری رابطه جنسی هستند. افرادی که هرگز توانایی پیشنهاد برقراری رابطه جنسی را ندارند در بین زنان بیشتر از

مردان می باشد. با اینحال نتایج آزمون خی دو تفاوت معناداری را بین دو جنس از نظر توانایی پیشنهاد برقراری رابطه جنسی نشان نمی دهد.

۱۱. توانایی تهییج شریک جنسی :

جدول شماره ۱۱ : رابطه جنس و توانایی تهییج شریک جنسی

توانایی تهییج شریک جنسی	هرگز	گاهی اوقات	اغلب	شماره	جمع
زن	۶	۵۰	۲۰	۲۴	۱۰۰
مرد	۶	۲۴	۴۲	۲۷	۱۰۰
جمع	۱۲	۷۴	۶۲	۵۱	۲۰۰

(خی دو جدول = $7/81$ خی دو محاسبه شده = $10/95$)

توانایی تهییج شریک جنسی در بین مردان بیشتر از زنان است. تعداد کمی از افراد مورد مطالعه معتقد بودند که قادر به تهییج شریک جنسی خود نیستند. نتایج آزمون خی دو تفاوت معناداری را بین دو جنس نشان می دهد.

۱۲. توانایی ارضای شریک جنسی :

جدول شماره ۱۲ : رابطه جنس و توانایی ارضای شریک جنسی

توانایی ارضای شریک جنسی	هرگز	گاهی اوقات	اغلب	شماره	جمع
زن	۷	۲۶	۳۰	۳۷	۱۰۰
مرد	۰	۲۰	۴۶	۳۴	۱۰۰
جمع	۷	۴۶	۷۶	۷۱	۲۰۰

(خی دو جدول = $7/81$ خی دو محاسبه شده = $14/91$)

توانایی ارضای شریک جنسی در بین زنان بیشتر از مردان بوده است. با این حال افرادی که هرگز قادر به ارضای شریک جنسی خود نیستند در بین زنان به مراتب بیشتر از مردان است. نتایج آزمون خی دو نیز حاکی از تفاوت معناداری بین دو جنس از نظر توانایی ارضای شریک جنسی می باشد.

نتیجه گیری

یکی از عوامل مهم در بروز مشکلات خانوادگی در جامعه ما نارضایتی زوجین از رابطه جنسی شان است و عدم ارضاء این میل طبیعی، منشأ بسیاری از اختلافات زناشویی است. با توجه به نتایج این پژوهش $26/5$ درصد از جمعیت مورد مطالعه از

روابط جنسی با همسرانشان ناراضی بودند. با توجه به اینکه رابطه جنسی یکی از مهم‌ترین مسایل بین زوجین است و بر سایر روابط آنان تأثیر می‌گذارد، آموزش شکل صحیح این مسئله قبل از ازدواج اهمیتی خاص دارد. بر طبق نتایج این پژوهش، آموزش جنسی از نظر زنان ۸۱ درصد و از نظر مردان ۷۳ درصد بسیار مهم است.

آنچه در این پژوهش مشهود است، میزان اطلاعات زوج‌های جوان مورد مطالعه از رابطه جنسی سالم بسیار کم است و همچنین علاقه‌مندی به اطلاعات جنسی در زنان ۴۲ درصد و در مردان ۴۰ درصد پس از هجده سالگی در پی کسب اطلاعات جنسی بوده‌اند و بیشترین منبع کسب اطلاعات جنسی برای زوج‌های جوان بین ۲۸ الی ۴۰ درصد دوستان خود را اعلام کرده‌اند و مناسب‌ترین سطح شروع آموزش‌های جنسی برای زوج‌های جوان سطح دبیرستان بوده است و مناسب‌ترین روش آموزش‌های جنسی قبل از ازدواج برای زوج‌های جوان برگزار کردن کلاس‌های ویژه است. از نظر ۷۲ درصد آنان نقش رابطه جنسی در تداوم زندگی مشترک زوج‌های جوان بسیار مهم بوده است و ۶۷ درصد از زوج‌های جوان اعلام کردند که داشتن رابطه جنسی منظم، اساسی است. همچنین ۵۹ درصد آنان توانایی بازگویی تمایلات جنسی به همسر را دشوار اعلام کرده‌اند. بیشترین توانایی پیشنهاد برای برقرار کردن رابطه جنسی در زوج‌های جوان بین ۵ الی ۲۴ درصد و بیشترین توانایی ارضاء شریک جنسی در زوج‌های جوان نیز بین ۲۴ درصد و ۳۷ درصد بوده است.

بنابر نتایج پژوهش چنانچه آموزش والدین در خصوص روش‌های رویارویی با مسائل جنسی به کودکان و نوجوانان صحیح باشد، از بسیاری جرایم و انحرافات جنسی جلوگیری خواهد شد؛ پس آموزش در زمینه رابطه جنسی ضروری است.

پیشنهادها

بر اساس یافته‌های این پژوهش، موارد ذیل پیشنهاد می‌شود:

- ۱- ایجاد مراکز آموزش برای زوج‌های جوان قبل از ازدواج، هنگام ازدواج و بعد از ازدواج با استفاده از مشاورین مجرب آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها
- ۲- آموزش زوج‌های جوان از طریق تشکیل کلاس‌های رسمی و غیررسمی، توزیع جزوات، تشکیل کلاس‌های پرسش و پاسخ، بحث‌های گروهی و برگزار کردن آزمون از موارد فوق و ارائه هدیه به زوج‌های برگزیده
- ۳- آموزش زوج‌های جوان از طریق مدارس و کتاب‌های درسی

یکی از راه های آموزش غیر مستقیم مسائل جنسی استفاده از داستان ها و مطالب علمی از زندگی حیوانات و گیاهان در دوران دبستان و مطالب علمی در خصوص بلوغ و اندام های تناسلی دو جنس در اواخر دوره راهنمایی و دبیرستان است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

منابع

فارسی

- اتکینسون، ریتا ال، (۲۰۰۰)، *زمینه روانشناسی هیلگارد*، ترجمه محمدنقی براهنی و دیگران (۱۳۸۰)، تهران، انتشارات رشد
- اسپرینگ، آبراهامز و اسپرینگ، مایکل، (۲۰۰۰)، *اعتماد در زناشویی*، ترجمه بهزاد زحمتی (۱۳۸۱)، تهران، انتشارات ساحل
- استون، گوریا و رو، جی سوپ، (۲۰۰۰)، *پاسخ به پرسش‌های جنسی*، ترجمه ابوالفضل نظری، (۱۳۸۰)، تهران، انتشارات ساحل
- اسلامی‌نسب و بجنوردی، علی، (۱۳۷۶)، *رفتارهای جنسی انسان*، تهران، انتشارات حیان
- انجلیس، باریارا دی، (۱۹۸۰)، *اسرار در مورد مردان که هر زنی باید بداند*، ترجمه نسرین گلدار و آرماتوس بابا (۱۳۸۰)، تهران، انتشارات راه روشن
- اوحدی، بهنام، (۱۳۸۰)، *تمایلات و رفتارهای جنسی طبیعی و غیرطبیعی انسان*، تهران، انتشارات آتروپات
- بحرینیان، سیدعبدالمجید و ساکی، کوروش، (۱۳۸۲)، *بررسی میزان آگاهی زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشت پیرا مون ابعاد مختلف زندگی زناشویی*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- تقدیمی، محمدرضا، (۱۳۸۰)، *خستگی جنسی*، تهران، انتشارات کتاب‌درمانی
- جعفری، فرهاد و دیگران، (۱۳۸۲)، *بررسی دیدگاه‌ها و نظرات زوج‌های در شرف ازدواج در مورد مسائل جنسی*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- جعفریه، مجتبی، (۱۳۸۰)، *دانستنی‌های جنسی و زناشویی برای یک مرد و زن جوان*، تهران، انتشارات دانش
- جهانفر، شایسته و مولایی‌نژاد، میثرا، (۱۳۸۰)، *درسنامه اختلالات جنسی*، تهران، انتشارات بیزه
- حسینی، مریم و دیگران، (۱۳۸۲)، *بررسی تأثیر برنامه آموزش رفتار جنسی بر رضایت جنسی زوجین دانشجوی دانشگاه آزاد واحد آزادشهر*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- دادفر، محبوبه و سهرابی، فریدون، (۱۳۸۲)، *بررسی نقش عوامل روان‌شناختی در اختلالات کنش جنسی*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- دژکام، محمدرضا، (۱۳۸۱)، *روان‌شناختی اختلال‌های جنسی*، تهران، انتشارات نر
- رفایی شیرپاک، خسرو و دیگران، (۱۳۸۲)، *بررسی آگاهی و نگرش زوج‌های در آستانه ازدواج در مورد بهداشت جنسی و عوامل مؤثر بر آن در تهران*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد

- ریو، جان مارشال، (۱۸۹۸)، *انگیزش و هیجان*، ترجمه یحیی سیدمحمدی، (۱۳۷۶)، تهران، انتشارات ویرایش
- ساراسون، ایروین جی و ساراسون، باربارا آر، (۱۸۸۹)، *روانشناسی مرضی*، ترجمه بهمن نجاریان و دیگران، (۱۳۷۸)، تهران، انتشارات رشد
- ساروخانی، باقر، (۱۳۷۶)، *طلاق: پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن*، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- شاملو، سعید، (۱۳۷۲)، *بهداشت روانی*، تهران، انتشارات رشد
- صولتی دهکردی، سیدکمال و نیکفرجام، مسعود، (۱۳۸۲)، *اتنولوژی روان شناختی کنش جنسی*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- عزیزنژاد، پروین، (۱۳۸۲)، *عوامل مؤثر در ازدواج به وصال نرسیده*، تهران، انتشارات دانشگاه شاهد
- فرجاد، محمدحسین، (۱۳۷۹)، *آسیب شناسی اجتماعی خانواده و طلاق*، تهران، انتشارات معنوی
- فیاضی، فرهاد، (۱۳۸۱)، *دانستنی های زناشویی*، تهران، انتشارات مادر
- کاپلان، ویرجینیا و سادوک، بنیامین، (۲۰۰۳)، *خلاصه روانپزشکی*، ترجمه نصرت الله پورافکاری، (۱۳۸۲)، تهران، انتشارات شهر آب

انگلیسی

Freud.s (1908) *The psychopathology of everyday life*

Hyde. j. (1988) *Understanding human sexuality*

پرتال جامع علوم انسانی